

Palaute merialuesuunnitelmaan/Selkämeren alue

Maankäyttö- ja rakennuslaissa todetaan, että merialuesuunnittelun tarkoituksena on edistää merialueen eri käyttömuotojen kestävää kehitystä ja kasvua, merialueen luonnonvarojen kestävää käyttöä sekä meriympäristön hyvän tilan saavuttamista. Se ei kuitenkaan ole kaava eikä sillä ole oikeusvaikutuksia. Se ei korvaa hankekohtaisia selvityksiä tai lupaprosesseja.

Suunnitteluprosessi on ensimmäinen laatuaan Suomessa. Suunnitelma on laajasti merelliset toiminnot kattava, laadukkaasti koostettu ja monipuolisesti esitetty. Esittelypolut ovat jopa niin monisäikeiset, että asian hahmottaminen ottaa aikaa ja on haasteellista.

Suunnittelun kuluessa on korostettu yhteistyön merkitystä ja sitä on myös laajasti tehty. Toivoo sopii, että prosessi on tutustuttanut toimijoita toisiinsa ja että suunnitteluprosessi parantaa niiden ymmärrystä toistensa toimintaan ja näkökulmiin.

Merellä tapahtuvalle toiminnalle on monenlaisia paineita esimerkiksi meriliikenteen ja energiantuotannon suhteen. Porin edustalle on esimerkiksi rakennettu Suomen ensimmäiset merituulivoimalat ja lisää on suunnitteilla.

Kalastus ja kalankasvatus ovat keskeisiä merellisiä elinkeinoja. Kotimaisen kalan arvostus ja kulu ovat kasvussa, joten meidän tulee turvata sen saanti mereltä ruokapöytään. Ruokaturvan merkitys koronapandemian aikana on korostunut. Tällä hetkellä julkisessa keskustelussa esille nousevat kalankasvatuksen negatiiviset puolet eikä lisää kalankasvatusta haluta merelle. Tällainen suhtautuminen vähentää entisestään nuorten kiinnostusta sekä perinteistä kalastuselinkeinoä että kalankasvatusta kohtaan. Kalastajilla on jo nyt vaikea löytää työlleen jatkajia.

Merialuesuunnittelussa on kiinnitetty huomiota myös ympäristönäkökulmiin ja meren tilaan. Yksi keskeinen Itämeren ongelma on rehevöityminen. Ihmistoiminnan tuloksena rehevöityminen on lisääntynyt vuosikymmenten saatossa, kun rantavaltiot ovat mm. päästäneet puhdistamattomia jätevesiä mereen. Kyse on siis pitkän ajan kuluessa syntyneestä ongelmasta, jota ei hetkessä ratkaista.

Tilanne on pistekuormituksen osalta parantunut, mutta sekään ei vielä ole kunnossa. Esimerkiksi jäteveden puhdistamoilta pääsee ylivuotoja, joita ei tuoda näkyvästi esille.

Hajakuormituksen osalta on yllättävän monessa kohdassa toistettu maatalouden merkitystä suurimpana kuormituksen aiheuttajana. Tässä jokunen poiminta:

”Rannikkovesien ja avomeren ympäristön tilaa heikentää eniten liiallinen ravinnekuormitus ja sen aiheuttama rehevöityminen. Typpi- ja fosforikuormasta suurin osa kulkeutuu Itämereen jokien mukana (typestä 85% ja fosforista 95%). Yleisesti suurin osa typpi- ja fosforikuormasta on peräisin maataloudesta.”

”Meriympäristön tilaan vaikuttaa laajasti ihmisen toiminta koko Itämeren valuma-alueella sekä merellä. Merialuesuunnitelmalla ei voida juuri vaikuttaa maalla tapahtuviin toimintoihin – esimerkiksi maatalous on tällä hetkellä merkittävin ravinnekuormituksen lähde Itämerellä.”

”Meriympäristön tila on parantunut myös Saaristomerellä ja maa- ja metsätalouden vaikutuksia on saatu vähennettyä poliittisen ilmapiirin muutoksesta johtuen.”

”Maatalouden ravinnekuormitukset ja muu kuormittava toiminta maalla vähenee (ml. muuttuvat ruokattumukset, maatalouden vesiensuojelutoimien tiukentaminen)”

On kohtuutonta nostaa maatalous monissa kohdissa näin vahvasti esille, kun kyseessä on kuitenkin merialuesuunnittelu. Toteamusten sisältö on myös osittain epämääräinen, suorastaan loukkaa-

va (poliittinen ilmapiirin muutos). Päästöjä on saatu vähennettyä nimenomaan viljelijöiden aktiivisen vesiensuojelutyön ansiosta vapaaehtoisuuden, tiedon syventymisen ja kannustimien siivittämänä. Eikö merialuesuunnitelmassa päähuomio pitäisi kiinnittää siihen, mitä ympäristöhaittoja tai vaaroja merellä on esimerkiksi merikuljetusten osalta.

Suunnitelman visio-osassa vesiensuojelun ja -hoidon tiekartan yhtenä toimenpiteenä on mainittu: ”Tuodaan maa- ja metsätalousalueet kaavoituksen piiriin taajama-alueiden tapaan.” Tällainen toimenpide-esitys tulee poistaa, sillä kyseessä on merialuesuunnitelma, ei maa-alueiden käytön suunnitelma. Maataloustoiminnan säätely tapahtuu muun normiohjauksen kautta.

Maatalouden ravinnepäästöjen vähentäminen on ja on ollut pitkäjänteistä työtä. Työtä ohjaavat substanssilainsäädäntö, maatalouden ympäristökorvausjärjestelmä, vesienhoidon suunnittelu ja muut toimet. Työtä on tehty paljon, mutta tulokset näkyvät viiveellä. On myös muistettava, että kuormitustiedot ovat arvioita, joiden laskennassa on kehitettävää. Lisäksi tiedot päivittyvät koko ajan. On muistettava, että kaiken työn, myös ympäristön hyväksi tehtävän työn, perusta maataloilla on kannattava yritystoiminta.

Kokemäki 17.6.2020

Elina Liinaharja
Aluepäällikkö
MTK-Satakunta

Lausunto annettu merialuesuunnittelun palautejärjestelmän kautta 17.6.2020. Kuittaus lausunnosta:

Kiitokset lausunnosta.

Annettu lausunto on nyt tallentunut järjestelmäämme. Käymme lausunnot läpi ja julkaisemme yhteenvedon avoimesti nähtäville merialuesuunnittelu.fi -sivustolla 1.10.2020 alkaen. Yksittäistä lausunnonantajaa ei ole mahdollista erottaa palauteyhteenvedosta. Erillisiä vastineita ei anneta.

